

CALVIN LIBRARY

3 3108 00053 5494

HANDEELINGEN

VAN DE

Synodale Vergadering

DER

Holl. Christ. Gerel. Kerk,

GEHOUDEN TE

GRAND RAPIDS, MICH.

DEN

15DE JUNI, E. V. D. 1881.

HOLLAND, MICHIGAN:
DE WACHTER, DRUKKERIJ.
1881.

180881

Ref. BX 6820. A3 1881 c. 1

Synodale Vergadering gehouden te Grand Rapids, Mich., 15 Juni, '81, e. v. d.

Toespraak door Rev. R. T. Kuiper, Praeses der vorige Vergadering.

Bij de opening van de Synodale Verg. gehouden te Grand Rapids den 15 Juni en volgende dagen, 1881, hield de Praeses der vorige Verg. Ds. R. T. Kuiper, nadat Ps. 90: 1 en 9 gezongen en de Psalmen 132, 133 en 134 voorgelezen waren, de volgende Toespraak:

ZEER GELIELDE BROEDERS!

Daar ik als Voorzitter onzer vorige Synode deze Vergadering moet openen, heet ik U allen hartelijk welkom aan deze plaats, en zij het mij vergund een kort woord vooraf te spreken.

Het moet, zoo ik vertrouw, vooral voor eenige der oudere broeders in ons midden, wel een aandoenlijk en hartverheffend schouwspel zijn in deze stad, in zulk een schoon lokaal, deze talrijke vergadering hier Zitting te zien nemen. Welk een verschil toch bij voor vijf en twintig jaren! Toen was het, dat eenige weinige broeders alhier, den moed hadden, om met hunnen leeraar, die echter later weer terug trad, eene gemeenschap te verlaten, zeven jaren te voren (1849) te onbedachtzaam aangegaan, maar bijna van stonden aan

voor velen onhoudbaar en ongeoorloofd gebleken.

Hunne daad veroorzaakte vrij wat opzien en werd als eene ongeoorloofde en dwaze onderneming beschouwd. Slechts op vier of vijf plaatsen meer hadden gelijgezinden den moed om hun voorbeeld te volgen. De vooruitzichten waren niet zeer bemoedigend. Na den terugtred van de eerst mede uitgetreden leeraar, bleef er langen tijd slechts één dienaar des Woords over, t. w. Ds. K. van den Bosch te Noordeloos, om al de uitgeleide gemeenten te bedienen. Van buiten heftig bestreden en aangevallen, inwendig met velerlei moeilijkheden worstelende, gingen de uitgeleide gemeenten echter op den ingeslagen weg voort, wel overtuigd van niets anders te begeeren, dan terugkeering tot het standpunt waarop de eerste emigranten in dit land waren overgekomen, en oprechte zusterlijke gemeenschap te onderhouden met de Moederkerk in Nederland, waarvan de meeste Hollanders, toen ter tijd in dit land, vroeger leden geweest waren. Of men dit doel bereiken zoude, scheen somtijds wel eens zeer hachelijk. Niet altijd ging het hier in de gemeenten zoo

als het wel behoorde, zoodat velen moedeloos werden en zelfs eenigen weder terugkeerde. Van uit Nederland ondervond men niet die goedkeuring en ondersteuning, die men verwacht had. Even als het in het Oude Vaderland met de Christelijk Gereformeerde Kerk gegaan is, heeft de Heere ook hier geen grond en oorzaak van roem aan de eerste leiders willen overlaten, maar Zichzelven de eer van het stichten en bouwen van Zijn Kerk in dit land willen overlaten. Wat wij thans zijn en hier zien, dat zijn wij door Zijne genade, en zoo ooit dan betaamt ons nu met het oog op wat wij in den beginne waren en nu door Gods genade zijn geworden, wel in te stemmen met de juichende gemeente van den ouden dag: "Niet ons o Heere! niet ons, maar Uwen Naam geeft eer, om Uwer goedertierenheid, om Uwer waarheids wil."

De vrees der vrienden en de hoop der tegenstanders, zijn beide door de voorzorg des Heeren voor de uitgeleide gemeenten beschaamd gemaakt. Bestond eenige jaren alhier de hoogste kerkelijke Vergadering slechts uit afgevaardigden van een vijf à zestal gemeenten, alleen uit Michigan, met slechts één leeraar in haar midden; thans zien wij hier Broeders uit het verre Oosten en Westen, uit vijf à zes verschillende Staten der Unie, en tellen wij meer dan 40 gemeenten en gemeentjes tot onze Kerk behorende; twintig leeraars, en te dezzer stede eene Theologische School, met een Docent en 8 à 9 ou-

dere en jongere broeders die voor de predikdienst worden opgeleid, van welke wij hopen, dat in de volgende week, een viertal in den Wijngaard onzer Kerk mogen uitgezonden worden. Onze honderden zijn tot duizenden geworden, die vooral in de laatste jaren nog gestadig vermenigvuldigen. En al is het waar, dat deze allen geen ware aanbidders des Heeren zijn, toch gelooven wij dat in onze gemeenten een aantal leesbare brieven van Christus gevonden worden en onze arbeid in het Evangelie niet geheel zonder uitwerking blijft tot bekeering van zondaren tot God en opbouw in het allerheiligst geloof voor Zijn volk.

Het kan niet meer worden ontkend, dat onze *Holl. Christ. Gereformeerde Kerk*, onder welken naam wij thans hier voor het eerst Zitting nemen, eene voldoende reden van bestaan heeft en eene inwendige levenskracht bezit ter waarborg voor hare toekomst, omdat zij rust op den grondslag der Schrift en staat onder de trouwe en teedere zorg van haren verheerlijkten Koning, en wandelt in de voetstappen van onze Gereformeerde Vaders. Het oordeel over haar, hier en aan gindsche zijde des Oceans, is dan ook vrij wat gewijzigd. Zelfs in het genootschap waarmede men tijdelijk in betrekking stond, ontbreekt het niet aan getuigen en getuigenissen, die de gronden van onze uittreding wettigen. Velen die daar nog zijn, zouden gaarne een zoodanig standpunt innemen, als waarop wij reeds staan, terwijl eeni-

gen van hen, die eerlijk genoeg zijn om de waarheid hulde te doen, zich reeds bij onze gemeenten beginnen aan te sluiten.

Ook in Nederland is het veel anders geworden. Ik herinner mij nog zeer goed, dat meer dan tien jaren na het begin der afscheiding alhier, eene Provinciale Vergadering bijna eenstemmig was in het veroordeelen van den uitgang die hier plaats had, en bezwaar maakte om attesten af te geven aan leeraars die het waagden om een beroep van eene afgescheidene gemeente in Amerika aan te nemen. Ik zelf heb daarin medegewerkt en vertrekkende leden mijner gemeente gewaarschuwd tegen gemeenschap met het volk, waaronder ik thans zelf het Evangelie bedien. En toch wij handelden in dezen ter goeder trouw, maar helaas! te veel afgaande op eenzijdige en partijdige getuigenissen.

Doch ook dit is geheel veranderd geworden. Toen ik ruim twee jaren geleden een beroep van een der eerste afgescheidene gemeenten had ontvangen, heeft mij niemand meer het recht der aanname betwist. Sommige leeraars in onze Moederkerk daar ginds, raden hunne, naar hier vertrekkende gemeenteleden reeds aan, zich bij onze gemeenten te voegen. Eergisteren ontving ik een brief van een der deputaten naar eene te houden provinciale vergadering, waarin hij meldde dat op die vergadering o. a. ook ter sprake zou gebracht worden: "De Vrijmetsela-

rij met het oog op vertrekkenden naar Noord Amerika."

De aanstaande overkomst van Ds. Vos van Ommen als leeraar te dezer stede, dient, dunkt mij, al mede tot eene getuigenis en bewijs van meerdere erkenning bij onze Moederkerk, in ons oude Vaderland.

Ziet, zoo deed de Heere ons het licht uit de duisternis opgaan; onze gerechtigheid voortkomen als het licht en ons recht als den middag.

Groot zijn derhalve de goedertierenheden des Heeren, maar naar evenredigheid is nu ook onze verplichting om daaraan te beantwoorden, mocht het zijn met het rechte doel, in den rechten weg en op de rechte wijze.

Zeker zal dit in de eerste plaats moeten geschieden door persoonlijke godsvrucht, in levens- en geloofs-gemeenschap met onzen gekruisten en nu verheerlijkten Heiland. Waar deze ontbreekt is geen zuiver kerkelijk leven mogelijk. Maar dan ook moet er op worden toegelegd, dat in onze gemeenten, benevens de zuivere prediking des Woords, alles eerlijk en met orde geschiede en dat wij op onze Classicale Vergaderingen elkander daartoe opwekken en daarbij steunen. Maar bovenal wordt dit van ons verwacht in de hoogste Vergadering onzer Kerk, om welke te houden, wij thans hier zijn samengekomen.

Belangrijke zaken betrekkelijk leer en kerkregering, lager- en hoo- ger onderwijs, binnen- en buiten-

landsche zending, correspondentie en samenwerking met andere kerken, uitzending van dienaren des Woords en wederopname van kweekelingen aan onze Theol. School, vragen onze zorgvuldige en getrouwe behartiging. Het oog van den Koning der Kerk en Zijne engelen, van de kerkeraden en leden der gemeenten, die ons hebben afgevaardigd, ja van vrienden en tegenstanders daar buiten, is op ons geslagen, en slaat ons gade of hoe wij aan onze roeping beantwoorden. Straks zal alles openbaar gemaakt zijn wat hier is behandeld en besloten, en vriend en vijand zal in de gelegenheid zijn om over ons doen te oordeelen. Maar wat meer zegt, eenmaal zullen wij allen geopenbaard worden voor den rechterstoel van Christus en rekenschap moeten geven aan onzen Grooten Zender, hoe wij ons, ook in deze Vergadering van onzen taak hebben gekwet.

Tot hiertoe heeft ons de Heere geholpen; wij vertrouwen, dat Hij ons ook thans Zijne hulp niet zal onthouden. Gods zegen in Zijne wegen, is een vaste regel in Zijn heiligdom.

Uit den eersten der Psalmen, die wij zoo even lazen, konden wij opmerken, met welke belangstelling de godvrachtigen van ouds, zich de priesterlijke diensten in het heiligdom hebben aangetrokken en voor de bedienaars van het heilige hebben gebeden. Wij mogen er uit besluiten, dat onze gemeenten niet minder het aangezichte des Heeren ook voor

ons zullen zoeken en Zijne tegenwoordigheid in ons midden voor ons zullen afsmeeken. Laat dit ons ten troost zijn, en sterken bij onzen arbeid en in den strijd, gelijk het Mozes sterkte toen zijne armen ondersteund werden door Aäron en Hur.

Uit den tweeden konden wij leeren in welken geest en met welke gezindheid jegens elkander wij hier behooren samen te zijn en op hoedelijke liefdearbeid wij des Heeren goedkeuring en zegen mogen verwachten. Laat dit zorgvuldig door ons allen worden in acht genomen, opdat, wie ons ook gadesla of bespiede, van ons moge kunnen gezegd worden: "Ziet, hoe lief zij elkander hebben, en, hoe goed is het dat broeders ook samenwonen."

Eindelijk, uit den laatsten merkten wij op: hoe wij wakend en biddend op onzen post hebben te staan en in de mogendheid van Hem, die hemel en aarde gemaakt heeft, ons in de behartiging van de belangen Zijner gemeente hebben te gedragen. Laat ons daarom steeds als onder het oog van den Alwetenden hier nederzitten en werkzaam zijn; doch voor wij ons tot dien arbeid schikken onze harten tot onzen getrouwen God en Vader opheffen in den Naam van Zijnen Zoon, onzen Heere Jezus Christus, en smeeken om de gemeenschap en onmisbare voorlichting en leiding des Heiligen Geestes.—GE-BED.

Synodale Verhandelingen.

Na het zingen van Ps. 90: 1, 9, het lezen van Psalmen 132—134 en eene naar aanleiding daarvan gehouden toespraak, wordt de Vergad. met gebed geopend door den Praes. der vorige Vergad., Ds. R. T. Kuiper.

LASTBRIEVEN.

ART. 1.

De lastbrieven worden voorgelezen en daaruit blijkt dat als Afgevaardigden ter Vergad. zijn, van:

Grand Rapids Mich., Alpine Av.,

Oud. H. Datema, B. Schrikkema.

Grand Rapids, Spring Str.,

Oud. J. Geelock, A. Pleune.

Grand Rapids, East Str.,

Oud. J. Bolt, J. Laman.

Jennisonville, Mich.,

Oud. M. v. Singel, M. Alberda.

Zeeland, Mich.,

Oud. A. Naaije, F. Kort.

Noordeloos, Mich.,

Oud. Verheij, Heijboer.

Muskegon, Mich.,

Rev. W. H. Frieling, Oud. P. Heeres.

Clam Union, Mich., Oud. W. Jaarman.

Grand Haven, Mich.,

Rev. E. van der Vries, Oud. J. Koster.

Holland, Mich.,

Rev. G. Hoeksema, Oud. P. v. Leeuwen.

Graafschap, Mich.,

Rev. R. T. Kuiper, Oud. H. Broene.

Collendoorn, Mich.,

Rev. H. Douwstra, Oud. E. Sprik.

Niekerk, Mich.,

Rev. C. Bode, Oud. T. Wetsink,
Overijssel, Mich.,

Rev. W. Coelingh, Oud. E. v. Dam.
Lamont, Mich., Oud. J. Zijlstra.

Vriesland, Mich.,

Rev. G. Hemkes, Oud. P. Karsten,
Jamestown, Mich.,

Oud. J. Zwiers, R. Creuze,
Kalamazoo, Mich.,

Rev. J. Noordewier, Oud. J. Nieuwland.
Kellogsville, Mich.,

Oud. M. Boersema, A. Schram,
Paterson, N. Jersey, Rev. L. Rietdijk.

Rochester, N. Y., Oud. H. de Jong.

Cleveland, O., Oostzijde, Oud. M. Dekker.

Lafayette, Ind., Oud. Berkhuis.

Lansing, Ill., Rev. B. Mollema.

South Holland, Ill.,

Rev. E. L. Meinders, Oud. A. v. Drunen.
Roseland, Ill.,

Rev. G. Broene, Oud. W. Prins.
Chicago, Ill.,

Rev. K. v. d. Bosch, Oud. D. Natelberg,
Ridott, Ill., Oud. W. D. Ammerman.

Ackley, Iowa., Rev. J. Schepers.

Orange City, Iowa, Rev. J. Stadt.

Pella, Iowa, Rev. D. Baron, met een
brief behelzende een voorwaarde nog te
bespreken.

AFGEVAARDIGDE VAN DE TRUE DUTCH REF. PROT. CHURCH VAN HET OOSTEN.

Hackensack, N. Y., Rev. J. R. Cooper.

Mede tegenwoordig de Docent G. E.
Boer, de Zendel. leeraar T. v. d. Bosch
en de Em. pred. W. H. van Leeuwen.

Brieven met groeten en heilbeden ingekomen van Oostburg, (Wis.), Steamboat Rock, (Iowa), Oostfriesland, (Kansas), Cincinnati, (Ohio), en Passaic, (New Jersey).

Aangezien sommige gemeenten slechts éenen Afgevaardigde gezonden hebben, zoo wordt door den Praeses gevraagd waarom zulks geschied is? Bedoelde Afgevaardigden antwoorden allen dat zulks geschied is om de veelheid der reiskosten.

De brief van den Kerkeraad te Pella wordt voorgelezen. Na gehouden discussie word aan Ds. Barron als Afgevaardigde zitting verleend, om later op de reiskosten, in den brief vermeld, terug te komen. Hohokus, Sayville, Rotterdam en Alto, geen brieven.

In de Vergad. komt H. Flinkers, ouderl. der gem. Cleveland, O., westzijde. Hij heeft geen lastbrief, aangezien de gemeente wegens reiskosten er tegen op zag om een Afgevaardigde te zenden. Later besloot genoemde broeder voor eigen rekening te gaan, omdat hij er belang in stelde de Vergad. bij te wonen. Na een en ander hierover besproken te hebben verleend de Vergad. hem zitting en een raadgevende stem.

Nog eenige andere broeders (geene Afgevaardigden) zijn mede tegenwoordig.

ART. 2.

KIEZING VAN PRAESES EN SCRIBA.

Men gaat over tot het kiezen van een Praeses en Scriba. Uit de stembriefjes blijkt dat tot Praeses geko-

zen is Ds. L. Rietdijk, Vice-Praeses Ds. W. H. Frieling, Scriba, Ds. G. Hemkes, Adjunct Scriba, Ds. R. T. Kuiper.

ART. 3.

De aftredende Praeses reikt Ds. Rietdijk de hand en wenscht ZEW. toe de voorlichting des H. Geestes in de leiding van de Vergadering.

ART. 4.

NOTULEN.

De Notulen der vorige Vergadering, Sectie 1 en 2 worden voorgelezen en goedgekeurd.

ART. 5.

Daar de tijd voor de morgenzitting verstreken is, wordt de vergadering na het zingen van Ps. 100: 4 met dankzegging gesloten door Ds. W. H. Frieling.

ART. 6.

De namiddagzitting wordt na het zingen van Ps. 84: 3, geopend met gebed door Ds. J. Noordewier.

ART. 7.

Men gaat voort met het lezen van de Notulen der vorige Vergadering. Met een enkele wijziging worden zij goedgekeurd.

ART. 8.

Aangezien het nalezen van de Notulen der Vergadering veel tijd kost, wordt besloten, dat er eene Commissie van uitgave van de Notulen dezer vergadering zal gekozen worden. Die commissie is samengesteld uit de broeders Docent Boer, Ds. Kuiper en Ds. Hemkes.

Besloten verder, dat deze Comm.

zou zorgen dat de Notulen dier Vergadering ingeboekt worden overeenkomstig de copy in deze Vergadering goed te keuren.

ART. 9.

Ds. K. van den Bosch, Afgevaardigde van Chicago, komt in de Vergadering en nadat aan ZEw. het woord gegeven is, verzoekt hij ter oorzaak van ongesteldheid, dat de Vergadering er toe overga om zoo spoedig als het haat eenigszins uitkomt inzage te doen in de Boeken ter zake de Buitenl. Zending. Na eenige bespreking wordt dat verzoek toegestaan en als Commissie daarvoor gekozen: Zending-leeraar T. van den Bosch, J. Gelock en J. Zwiers.

ART. 10.

De brief van den Kerkeraad der gemeente Oostburg, (Wis.) wordt voorgelezen. Daaruit blijkt dat Ds. de Rooy doorgaans zwak en sukkelend is, tengevolge waarvan ook de gemeente lijdt. De verontschuldiging, dat genoemde gemeente geen Afgevaardigden gezonden heeft, wordt voor kennisgeving aangenomen. Nu is de vraag op welke wijze de Synode broeder De Rooy in zijn sukkelenden toestand en die gemeente het best eenigszins zou kunnen steunen. Na de Afgevaardigden van Illinois over deze zaak gehoord te hebben, besluit de Vergad. dat de Zend. leeraar T. v. d. Bosch, bij gelegenheid dat ZEw. naar Alto gaat, ook Oostburg zal bezoeken, om daar gedurende eenige weken te ar-

beiden ten einde den leeraar en de gemeente zooveel doenlijk te steunen. Ook zal er van wege de Synode een brief naar Oostburg worden gezonden tot kennisgeving hiervan. Hieraan voldaan.

ART. 11.

Van de gemeente Oostfriesland (Nebt.), een brief voorgelezen, inhoudende kort verslag van den toestand dier gemeente—met groete en heilbiede *aan en voor* de Synodale Vergadering. Deze brief wordt voor kennisgeving aangenomen.

ART. 12.

Van de gemeente Cleveland, (westzijde), komt ter tafel een brief om raad en bericht van de Synode te ontvangen hoe het best te handelen in betrekking tot het verkrijgen van een herder en leeraar. Zij heeft voor tractement ingeschreven de naar hare kracht belangrijke som van \$375.00 en heeft bovendien voor een leeraar een vrije woning. Men komt later op dit Art. terug.

ART. 13.

Een brief word voorgelezen van den Kerkeraad der gemeente te Passaic, waarin te kennen gegeven wordt dat die gemeente geene Afgevaardigden kon zenden naar de Synode van wege de kosten, en wenscht dat de Vergad. terug moge komen op het vroeger besproken punt om nl. de verste gemeente in de reiskosten tegemoet te komen. Aangaande het niet zenden van Afgevaardigden, spreekt de Vergad. een afkeurend

oordeel uit en acht dat de Kerkeraad van Passaic het wat te gemakkelijk heeft opgenomen, aangezien de Vergadering toch niet eerder dan nu een besluit kon nemen ten opzichte van reiskosten. Er wordt besloten van een en ander per brief aan den Kerkeraad van Passaic kennis te geven. Hieraan voldaan.

ART. 14.

Ter tafel komt een brief van de gemeente Steamboat Rock, inhoudende kennisgeving dat zij geene Afgevaardigden naar de Synode had kunnen zenden van wege den verren afstand en zwakheid der te zenden personen. De verontschuldiging wordt als kennisgeving aangenomen. Er zal een brief naar genoemde gemeente gezonden worden. Uitgevoerd.

ART. 15.

Men komt terug op art. 15 der Notulen van '80. Aan het besluit om jaarlijks tweemaal voor de kas van Em. Pred., Pred. Wed. en Weezen te coll. wordt niet voldaan. De Verg. besluit dat het bestaande artikel op dit punt strenger zal worden gehandhaafd en iedere gem. voor dit fonds niet minder dan 2 maal per jaar zal collecteeren. De gemeenten die het niet doen, zullen in gelegenheid gesteld worden daarvan reken-schap te geven en dat de Synode dan over die redenen zal oordeelen of zij voldoende zijn.

ART. 16.

Men komt terug op art. 21 der notulen, in zake de ondersteuning

der kerk van den predikdienst in de gemeente Orange City. Ds. Frieling deelt mede als penningmeester van dat tijdelijk fonds, dat hij voor dat of gelijksoortig doel nog in kas heeft \$78.48 en vraagt wat er nu met dat geld moet worden gedaan, aangezien Orange City het niet noodig heeft. De beantwoording dezer vraag verschoven tot het verzoek van Pella behandeld zal worden.

ART. 17.

Men komt terug op art. 26 der Notulen in zake de collecte onzer Kerk voor het bouwen van een kerkgebouw voor de gem. van Rochester. Genoemde gem. heeft als verslag dien-aangaande een brief ter Synodale tafel gelegd, in betrekking tot welken, na de lezing en overweging, besloten wordt hem als historisch document voor zoo veel nodig, in deze notulen op te nemen. Zie de Bijlagen.

ART. 18.

De Commissie voor het nazien van de boeken van Ds. K. v. d. Bosch (zie art. 9) in zake de Buitenl. Zending, komt binnen en doet verslag. Aan kas was \$523.00, deze som is gerezen tot \$871.90. Geheel dit bedrag is aanwezig in notes en gedeeltelijk in money-orders. Ds. K. v. d. Bosch verzoekt zijn ontslag van de administratie dezer kas en ook als lid der Syn. Comm. uit oorzaak zijner zwakheid. De Vergadering oordeelt dit te moeten toestaan. En vermids Ds. Kuiper dit jaar als lid der Syn. Comm. aftreedt en Ds. v. d. Bosch als zoe-

danig bedankt, moeten er twee leden voor de Syn. Com. gekozen worden. Uit de gehouden stemming blijkt dat als lid door de Verg. gekozen is Ds. W. H. Frieling en herkozen Ds. R. T. Kuiper. Secundi, Ds. E. v. d. Vries en Ds. L. Rietdijk. De benoeming is aangenomen.

ART. 19.

De Praeses bedankt Ds. Van den Bosch voor de getrouwe betrachtting zijner werkzaamheden.

ART. 20.

Het zou der Verg. ten genoegen zijn indien er weder dit jaar een Jaarboekje kwam en dan vermeerderd met de kerkel. statistiek der T. D. R. Pr. Ch. in het Oosten en de Neologie.

ART. 21.

In betrekking tot de archieven onzer Kerk, wordt besloten dat zij bij de Theol. School zullen behoorren, en Docent G. E. Boer wordt als Archivarius benoemd. ZEv. is gemachtigd ter bewaring van documenten zich een geschikte bus aan te schaffen.

ART. 22.

Naar aanleiding van art. 51 wordt gevraagd wat er door de Syn. Com. gedaan is ten opzichte van het geld voor de Buitenl. Zending. Het antwoord is dat de Scriba van het besluit der Syn. van het vorige jaar aan de zendings com. in Nederland heeft kennis gegeven, en een onderzoek heeft ingesteld of er op het zendingsgebied der Chr. Geref. Kerk een

tak was waarvoor de kracht onzer Kerk geschikt zou zijn om te steunen. Op die vraag nog geen antwoord ingekomen. Nu wordt besloten: voortzetting der correspondenten, meteen gelden te zenden en als zich vervolgens bedoelde tak mocht opdoen, zou dan later beoordeeld kunnen worden door de Syn. onzer Kerk.

ART. 23.

Aangezien een lidmaat der gemeente Cleveland met zijn zoon in de Verg. aanwezig is om een verzoek te doen, vraagt de Praeses, dat hij zijn verzoek zal mededeelen. Het komt hierop neer dat zijn zoon (gaarne voor eigen rekening) tot leeraar aan de Theol. voor onze Kerk zou worden opgeleid, en deze biedt zich ter onderzoek aan. Morgen zal het onderzoek ingesteld worden.

ART. 24.

Daar de tijd voor deze zitting verstreken is, sluit Docent Boer de Vergad. nadat gezongen is Morgenzang vers 4.

ART. 25.

Morgenzitting 16 Juni. Na het zingen van Ps. 119: 53 met gebed geopend door Ds. Heimkes.

ART. 26.

Daar Br. Benjaminse van Holland, drukker van de "Wachter", op uitnodiging der Synode in de Vergad. is, wordt een Com. gekozen tot nazien van advertentie-rekeningen. Als Com. daarvoor aangewezen de broeders Ds. E. van der Vries, J. Pleuné en H. de Jong.

ART. 27.

Aangezien Ds. Douwstra van Colendoorn voor het eerst als predikant de Synodale Vergad. bezoekt, installeert hem de Praeses met een hartelijk woord en zegenwensch.

ART. 28.

Men komt terug op het verzoek van Mr. van Verssem uit Cleveland. Docent Boer richt eenige vragen aan den aspirant, die ten genoegen worden beantwoord. Hij wordt verzocht zich een oogenblik te verwijderen, en na eenige bespreking wordt Van Verssem jr., binnenge-roepen en hem medegedeeld dat de Synode hem gaarn admissie verleent tot de lessen.

ART. 29.

De Com. voor het nazien der advertentie-rekeningen van Mr. Benjaminse, brengt haar rapport uit. Zij heeft ze nagezien en goed bevonden. Ingekomen voor advertentiën \$125.-25; voor Geboorte-, Trouw- en Doodberichten \$24.63. Na de sluiting der rekeningen nog ontvangen \$14.93. Dit voor kennisgeving aangenomen.

ART. 30.

De brief van den Kerkeraad der gem. Cincinnati voorgelezen, waaruit blijkt dat bedoelde gemeente medeloos is tengevolge van de vele teleurstellingen in het roepen van een herder en leeraar. Ook uit oorzaak daarvan vooral, heeft die gemeente geen afgevaardigde gezonden. De Synode neemt dezen brief voor kennisgeving aan, en besluit, dat aan

genoemde gemeente een bemoedigenden brief zal worden geschreven namens de Synode. Bovendien wordt goedgevonden en besloten dat de zendeling-leeraar T. v. d. Bosch, gedurende eenigen tijd in die gem. zal arbeiden. Aan de Comm. voor Binnenlandsche Zending wordt opgedragen om deze zaak te regelen. Uitgevoerd.

ART. 31.

Men komt terug op Bijlage I van de vorige Synode. De Zendeling-leeraar wordt verzocht verslag te doen van den toestand der gemeente Steamboat Rock en der andere gemeenten door ZEw. bezocht.

ZEw. deelt mede dat men in Steamboat Rock nog in moeite was aangaande het tractement van Ds. Mollema en daarom doet spreker het voorstel, dat men de schuld van Steamboat Rock schrappe; en dat de Synode dan schikking make in de gelden die de genoemde gemeente verschuldigd zou zijn aan Ds. M., met dien verstande dat de Penningmeester van het Studentenfonds bedoeld geld, zijnde een som van \$550.00 afrekene van hetgeen Ds. M. aan de Studentenkas verschuldigd is.

Na eenige discussie wordt besloten, (dat bedoelde gelden aan de gemeente van Steamboat Rock zullen worden kwijt gescholden); In betrekking tot Ds. M. wordt bepaald dat \$555.00 als overname van genoemde schuld met inbegrip der rente, zijnde \$45.00, alzoo een som van \$600.00; afgetrokken zal worden van

de \$1100.00 die M. aan de Studentenkas verschuldigd is.

ART. 32.

Men komt terug op artikel 43 der vorige Notulen in zake (1) de gem. Oostfriesland, Nebr. Aan dit artikel is voldaan. Vijf weken heeft de zendeling-leeraar aldaar gearbeid. In de gem. is vrede.—2) Rotterdam, Kansas, bezocht. Aldaar is eene gemeente gesticht, een kerkeraad bevestigd, moeilijkheden zijn uit den weg geruimd en thans is er een dracht. (3) Alto, Wis., bezocht en eene gemeente gesticht. (4) Te Chicago 4 weken gearbeid. Geheele ontvangst over één jaar voor het fonds van Binnenl. Zend. \$312.64. Reiskosten \$90.18. Een en ander voor kennisgeving aangenomen. Er wordt nog gevraagd onder welke Classis Rotterdam ressorteert. De Synode antwoordt: onder Iowa. Hier van zou aan die gem. kennis gegeven worden per brief. Uitgevoerd.

ART. 33.

Daar er ten vorigen jare, voor den tijd van een jaar, benoemd is eene Commissie voor de Binnenl. Zend. en die Commissie thans aftreedt, gaat de Vergadering over tot het benoemen van eene Commissie voor deze zaak. Bij de opening der stembriefjes blijkt, dat gekozen zijn de broeders Dss. Meinders en Broene en ouderling W. Prins.

ART. 34.

Deze zitting wordt gesloten met dankzegging door Rev. J. R. Cooper.

ART. 35.

De namiddagzitting wordt na het zingen van Ps. 119: 14 met gebed geopend door den zendeling-leeraar T. van den Bosch.

ART. 36.

Men komt terug op artikel 44, namelijk de afvaardiging van Dss. L. Rietdijk en W. Greve naar de Classis der T. D. R. P. Church te Hackensack. Ds. L. Rietdijk deelt mede, dat dat artikel uitgevoerd en de Synodale brief behelzende ook kennisgeving der naamsverandering onzer Kerk, aldaar met eenstemmigheid en sympathie is ontvangen en als kennisgeving aangenomen. Kandidaat Westerveld was tot predikant geordend en is thans predikant in de stad New York.

ART. 37.

Aan Rev. J. R. Cooper wordt gelegenheid gegeven een woord tot de Synode te richten. Z. Eerw. spreekt als volgt:

GELIEFDE BROEDERS!

De Classis heeft mij afgevaardigd om onze Kerk alhier bij u te vertegenwoordigen. En ofschoon zij mij niet geïnstrueerd heeft wat ik juist zeggen moest, kan ik toch, allereerst hare hartelijke groete aan uwe Vergadering doen. En verder moet ik zeggen, dat ik hartelijke toegenegenheid heb tot de leeraren die ik ken, en dat andere broeders, leden en predikanten onder ons, die toegang hebben tot uw kerkelijk orgaan, ook nog dezelfde betrekking tot uwe Kerk uitdrukken als die er gevoeld

werd toen wij u voor het eerst ledden kennen. In betrekking tot de naamsverandering waren sommigen wel ietwat bevreesd of daardoor mischiena ook eenige verkoeling ontstaan zou, maar bij verreweg de groote meerderheid was die betrekking toch volkomen dezelfde gebleven. Zij zijn bij ons volkomen overtuigd dat beide Kerken één zijn en die eenheid blijft bestaan. Wij leven in de overtuiging dat wat de practijk en kerkregeering betreft, het Westen onze Kerk in het Oosten vooruit is. Ook is de begeerte dat correspondentie en de gemeenschappelijke éénheid meer bevorderd worde. Wat de uitbreiding en de werkzaamheid onzer Kerk betreft, die mocht veel beter zijn. In sommige leden is geene daadzakelijke deelneming in werkzaamheid en daardoor komt slapheid in de regeering der gemeenten; men legt het voornamelijk, zoo niet alles, op de schouders der predikanten. Sommigen in de gemeenten zuchten daarover met de leeraren en anderen troosten zich ietwat op stoïcijsche wijze met te denken: De Heere zal het maken. De Kerk blijft evenwel op het fundament der Dordsche Vaderen en de leden willen daarvan ook gelukkig niet afwijken. Men is overtuigd dat de kinderen als gedoopte leden bij de Kerk blijven behooren; maar alle mogelijke middelen worden van andere zijden aangewend, om ze aan de Kerk te onttrekken en kan men dit gedaan krijgen, dan wil men hun de hoogste plaatsen in andere Kerken geven.

Het Amerikaansche volk wil in het algemeen (de beteren uitgezonderd) niets van het Gereformeerde standpunt weten. Beecher verklaarde dat de Gereformeerde orthodoxie eene vijandin is van het welzijn en geluk der menschheid. Het Arminianisme is sterk doorgedrongen. Spreekt men van de geheele bedorvenheid des menschen, van de zedelijke onmacht enz., dan zegt men, dat zulk een leer onbehoorlijk is. Het ongeloof verklaart, dat wanneer men zich niet schikt in zijn gevoelens naar de heerschende zienswijze, de Kerk uitsterven zal. Indien de Kerk bij ons gebouwd moest worden uit het jonge volk dan zou het treurig zijn. Doe de Heers bij Sion wel.

De Praeses bedankt Rev. J. R. Cooper voor de toegesproken woorden.

ART. 38.

Naar aanleiding van eene ten vorigen jare alreede geopperde gedachte, wordt nu voorgesteld dat deze Synode aan de Oostersche broedren verzoeken om in Grand Rapids en omstreken, zoo mogelijk eerst voor eigen rekening en dan in éénheid met de gemeenten hier te prediken, te meer ook omdat hunne Kerk voorn. eene Zendingskerk is. Na eenige deliberatie wordt dit voorstel aangenomen. Besloten verder dat de zendeling-leeraar T. van den Bosch als afgevaardigde onzer Kerk bij welzijn naar de Classis der T. D. R. P. Church te Hackensack zal gaan. Ds. L. Rietdijk van Paterson, en Ds. W. Greve van Passaic, zijn in dezen de

Secundi. Van een en ander zal aan genoemde Kerk per brief kennis gegeven worden.

ART. 39.

Ds. K. v. Bosch doet het verzoek om zoo spoedig als het kan de Vergadering te mogen verlaten van wege de zwakheid zijns lichaams; verder dat daar de gemeente te Chicago lijdt en er voor hem geen uitzicht op beterschap bestaat, verzoekt hij van de gemeente Chicago te worden ontbonden en dat dan de Synode hem zijn Emeritaat moge verleenen. Nadat Ds. v. d. Bosch zich verwijderd heeft, oordeelt de Vergadering over dat verzoek. Aan den afgevaardigde van Chicago wordt gevraagd hoe de gemeente en kerkeraad er over denken. Het antwoord is dat de kerkeraad en de gemeente van wege de zwakheid des leeraars in de ontbinding toestemmen. Nu wordt besloten om Ds. v. d. Bosch van de gemeente te Chicago te ontbinden en ook om ZEerw. het Emeritaat te verleenen. Aan de Classis Illinois wordt opgedragen deze zaken uit te voeren. De Classis Illinois trachte in betrekking tot de emolumenten van Ds. van den Bosch in het reine te komen.

ART. 40.

Ds. Frieling, van de Vergad. daar toe gekozen, om onderzoek aangaande den finantieelen toestand van Ds. v. d. B. te doen, brengt rapport uit en verklaart dat die broeder geen kapitaal bezit om van te leven. Het besluit wordt nu aan Ds. v. d. Bosch

medegedeeld dat nl. aan zijn verzoek zal worden voldaan. Een certificaat daarvan zal aan ZEerw. door de Classis Illinois worden verstrekt. Ds. v. d. Bosch bedankt de Vergad. voor genoemd besluit en broederlijke deelneming in zijn zwakken toestand.

ART. 41.

De Synodale Commissie doet verslag van hare werkzaamheden gedurende het jongst verlopen jaar. Dit verslag (zie de Bijlagen) wordt als kennisgeving aangenomen. Op enkele punten zal de Vergad. terug komen.

ART. 42.

In betrekking tot het verzoek van de Oud-Geref. Kerk in Oostfriesland en Bentheim (zie Nom. 3 in het verslag van de Syn. Comm.) wordt besloten, Een honderd gulden aan die broeders te zenden ten einde hen in hunnen arbeid te steunen. Verder besloten, dat aan de commissie voor Buitenl. Zending de Chr. Geref. Kerk in Nederl. een som van f 2000.00 gezonden zou worden.

ART. 43.

Aan de orde komt punt 4 van het verslag der Syn. Commissie in zake Ds. Baron. Ds. Baron deelt mede dat de Classicale Commissie van Iowa te Fella geweest is en nauwkeurig onderzoek ingesteld heeft. Daarop heeft de Classicale Commissie aan de Synodale Commissie geschreven en haar oordeel is uitgedrukt in het verslag der Syn. Comm. De brieven van Ds. Baron, den kerkeraad van

Pella en van de Classis Iowa, worden voorgelezen. Na eenige discussiën wordt besloten dat Ds. Baron — die zwak is — van de gemeente Pella zal worden onthouden en provisioneel een jaar lang uit de Em. kas zal worden gesteund, welke ondersteuning het minimum niet zal te boven gaan, om dan op een en ander op een volgend jaar terug te komen. Z.Eerw. blijft beroepbaar. De ontbinding wordt aan de Classis Iowa opgedragen. Nadat Ds. Baron weder ingeroepen is, wordt genoemd besluit door den Praeses aan Z.Eerw. medegedeeld. De losmaking, hier bedoeld, wordt in naam der Synode en der Classis Iowa opgedragen aan den Zendel. leeraar T. v. d. Bosch.

ART. 44.

Men komt terug op Art. 28 der vorige Notulen in zake de rooster voor de Theologische School. Als antwoord daarop wordt de rooster overgereikt en door den Praeses voorgelezen zooals die door Ds. Noordewier ontworpen en door de Trustees-vergadering goedgekeurd is om aan de Synode voort te leggen. De rooster wordt, met uitzondering van Clam Union, aangenomen.

ART. 45.

Daar de tijd verstreken is, sluit Ds. Schepers de Vergadering met dankzegging na het zingen van den Avondzang, laatste vers.

ART. 46.

Vergadering op Vrijdagmorgen 17 Juni. Deze sessie wordt na het zin-

gen van Ps. 105: 3 met gebed geopend door Ds. Kuiper.

ART. 47.

Van de gemeente Zeeland is eene instructie aangaande feestdagen. Aangezien deze zaak niet ter Classicale tafel geweest is, wordt zij voor niet ontvankelijk verklaard.

ART. 48.

Naaraanleiding van artikelen 17 en 18 der vorige Notulen, zie ook letter 6 der Agenda Class. Mich., in zake de te maken rooster voor twee afgevaardigden naar de Synode der Chr. Geref. Kerk in Nederland in 1882, wordt gevraagd hoe in dezen den besten weg in te slaan? Sommigen zouden de bepaling willen wijzigen met dien verstande, dat niet twee, maar één afgevaardigde gezonden worde. Na eenige discussiën wordt besloten bij het besluit van het vorig jaar te blijven en twee afgevaardigden te zenden en wel voor ditmaal twee predikanten. Men gaat tot de stemming over en nu blijkt dat daartoe verkozen zijn Ds. L. Rietdijk van Paterson en Docent G. E. Boer van Grand Rapids. Aan de gekozen broeders wordt gevraagd of zij zich de keuze laten welgevallen? Zij spreken onder den indruk van het gewichtige der zending als hun gevoelen uit, dat zij met het oog op den Heere voor de benoeming niet durven bedanken en als de Heere wil, de zending op zich te nemen en uit te voeren. Bij afzonderlijke stemming voor secundus blijkt dat Ds. G. Hemkes gekozen is als secundus.

dus voor Ds. L. Rietdijk en Ds. R. T. Kuiper als secundus voor Docent G. E. Boer.

ART. 49.

De rooster voor de afvaardiging naar de Synode in Nederland wordt ter tafel gelegd en als basis wordt aangenomen, dat de berekening zal gaan naar het tarief van 12½ cent voor elk huisgezin onzer Kerk, waardoor de som verkregen wordt van \$405.75. Deze gelden zullen aan den Penningm. J. Gelock, of aan de in April '82 te houden Synode onzer Kerk ter hand gesteld worden. Aan de kerkeraden overgelaten hoe die gelden te verkrijgen.

ART. 50.

In verband met de afvaardiging wordt besloten dat de a. s. Synode, zoo de Heere wil, den laatsten Woensdag van April 1882, zal vergaderen te Grand Rapids, Mich. De lastbrief zal alsdan door den Scriba, bij wezijjn, aan de afgevaardigde broeders worden verstrekt.

ART. 51.

Aan de orde komt letter A van de Agenda in verband met hetgeen door de gem. Ackley gevraagd wordt, nl. wat er in andere Staten door de gemeenten moet worden gedaan ten opzichte van Incorporatie bij den Staat. Het antwoord is: Om in andere Staten incorporeele macht te verkrijgen, moet door de gemeenten hetzelfde gedaan worden als wat tot dien einde in Michigan gedaan werd.

De Praeses verzoekt Mr. Garveling en van Leeuwen jr. verder de

noedige inlichtingen te willen geven. Na behoorlijke inlichting en onderscheidene deliberaties wordt het volgende voorstel aangenomen, nl. dat iedere gemeente of Classis zie te krijgen een copy van de algemeene of bijzondere wet waaronder zij bij den Staat geïncorporeerd is en dan die copy met de artikelen der incorporatie (bijzondere gemeentel. artikelen) te zenden aan de Trustees, opdat deze dan verder inlichting geve hoe het best te handelen om ten opzichte van deze zaak met den Staat in het reine te komen. Ook wordt door Mr. Garveling de Synode opmerkzaam gemaakt, dat de School nog niet gereorganiseerd is, omdat de reorganisatie der Kerk moet voorafgaan. De gemeenten in Mich. kunnen zooveel doenlijk met de reorganisatie doorgaan. De twee laatste punten werden als kennisgeving aangenomen.

Nog wordt een brief der gemeente Pella voorgelezen, of nl. iedere gemeente bij het komen onder de nieuwe wet, eigenares blijft van hetgeen zij bezit? De Synode antwoordt: Iedere gemeente blijft ook dan eigenares van hare goederen als zij onder de nieuwe wet incorporeele macht neemt.

ART. 52.

Aan de orde komt letter C van de Agenda (Class. Mich.): "De Synode overwege welke gedragslijn onze Kerk in het algemeen zal moeten volgen in betrekking tot personen; die ter ontduiking van schuld uit

andere landen naar Amerika vluchten, en zich aan onze Kerk aanbieden." Na daarover de noodige inlichting van de Class. Mich. verkregen en deze zaak bediscuseerd te hebben, besluit de Vergadering, dat de attesten in het algemeen zullen worden aangenomen om dan verder den voorgeschreven kerkelijken weg te betreden, maar in bijzondere gevallen zullen de kerkeraden naar hunne beste wijsheid handelen.

ART. 53.

Thans komt ter behandeling het verzoek der Classis Illinois (zie de Agenda): "De Synode overwege of het niet doelmatig zijn zou, dat de Classis Michigan in tweeën verdeeld werd." In verband hiermede wordt meteen besproken het voorstel der gemeente Ackley (zie lett. *b* onder afzonderlijke gemeenten), nl: "Dat de Synode eene gelijkmatige verdeling der Classes make; dewijl éene Classis thans zooveel gemeenten in getal heeft als de overige drie te samen." De afgevaardigden geven inlichting aangaande hunne voorstellen als dat die op de Agenda gekomen waren; met deze bedoeling dat de zwakkere Classes mochten worden versterkt.

In overweging nemende dat men niet door een klein nadeel te dekken een grooter nadeel bevorderen moet, hetgeen toch geschieden zou, wanneer men éene bloeiende Classes verzwakte. De andere Classes zouden daar niet naar evenredigheid worden gebaat.

In zake het voorstel der Classis Illinois oordeelt de Vergadering, dat zij niet in éene gelijkmatige verdeling der Classes kan treden, en in betrekking tot het verzoek der gem. Ackley werd na Behooflijke deliberatie besloten; dat de Classis Iowa als zij behoefte gevoelt aan raad in gewichtige zaken; het recht heeft eene deputatie te verzoeken van de Classis, die zij verkiest, en dat op kosten van den kerkelijken penningmeester. Algemeene kas.

ART. 54.

La Fayette vraagt (zie de Agenda): "Hoelang leden die 30 mijlen van de kerk wonen in éene andere plaats, te huis hun eigene godsdienst hebben, de gemeente niet steunen en anders niet in de kerk komen dan alleen als er gestemd wordt — als leden der gemeente kunnen worden erkend?"

Nadat de Afgevaardigden van La Fayette over deze vraag gehoord zijn blijkt het dat deze zaak niet eerst voor de Classis Illinois is geweest. En daar geene zaak door de Synode in behandeling genomen kan worden, die niet eerst voor éene Classis is geweest en bedoelde vraag hier alzo onwettig ter tafel komt; zoo wordt deze zaak naar de Classis Illinois verwezen, om de moeilijkheden daar, zoo goed mogelijk uit den weg te ruimen.

ART. 55.

La Fayette vraagt (zie letter *b* der Agenda): "Of de gemeenten wettig recht hebben om op Zondag een her-

der en leeraar te mogen stemmen en beroepen"? De Synode antwoordt: Vermids iedere verbindtenis op Zondag gemaakt, voor den Staat onwettig is, en de stemming ook al licht met het schrijven of teekenen (arbeid der 6 dagen) verbonden wordt, is het oordeel der Synode dat de stemming op Zondag onwettig is. De broeders te La Fayette worden ernstig verzocht, om de ver af wonende broeders aan te trekken, niet af te stooten en zoo mogelijk alles met hen te vereffen, opdat liefde en eendracht in den goeden weg worde bevorderd overeenkomstig den wil des Heeren.

ART. 56.

Het laatste punt der Agenda komt in behandeling nl. "De Synode kome terug op de bepaling der Synode van het jaar '80 in zake het Onderwijs, en wijze den besten weg aan ter bevordering van Holl. Christel. onderwijs."

Na ernstige overweging is besloten: Vermids de ouders over het algemeen niet genoegzaam de behoefte gevoelen aan Hollandsch Christelijk Onderwijs, zoo beloven de afgevaardigden (voor zoo veel daartoe in staat) om van tijd tot tijd korte en goede wonken in de "Wachter" te doen plaatsen, onder het rubriek: "Holl. Chr. Onderwijs", om de huisgezinnen voor te bereiden, om er dan op eene volgende Vergadering nader op terug te komen. Waar het verkrijgen van genoemd onderwijs nu mogelijk is, daar zulks zooveel mogelijk, te doen plaats hebben.

ART. 57.

INSTRUCTIE DER GEM. PATERSON,

inhoudende verzoek om den tijd voor het drukken der Agenda in den regel te stellen op de helft van Mei-maand, opdat aan de Classes behoorlijk tijd gelaten worde ten einde hare stukken er op te kunnen doen plaatsen.

b. Te bepalen dat gewichtige zaken met meer duidelijkheid zullen worden omschreven, opdat de kerkeraden, eenigszins voorgelicht, de zaken, die ter beoordeeling aan de Synode zullen voorgelegd worden, mogen overwegen en aan hunne afgevaardigden dienaangaande gepaste instructies kunnen medegeven.

c. De Synode gelieve door onderzoek te letten op de nieuwe vertaling en uitgaaf des N. Testaments onlangs in het Engelsch verschenen, opdat — indien daarin strijdigheden gevonden worden met onze Nederl. Dordsche overzetting — ons Hollandsch volk daarvan onderricht en tegen het verderf, door middel van de "Wachter" en anderszins gewaarschuwd mag worden.

Na de inlichting van den afgevaardigde van Paterson daarover gehoord en discussie gehouden te hebben, werden de twee eerste punten aangenomen.

In betrekking tot lett. c werd besloten dat indien deskundigen gewichtige strijdigheden mochten vinden, zulks ter behoorlijke plaatse te melden.

ART. 58.

Daar de tijd voor deze Zitting verstreken is, sluit Ds. Baron de Vergadering na het zingen van Ps. 133: 3.

ART. 59.

De namiddag-sessie wordt na het zingen van Ps. 119: 77, geopend met gebed door Ds. Stadt.

ART. 60.

Aan de orde is een brief van de gem. Cleveland (Westside), of de Kerk haar niet ietwat zou kunnen steunen, om een eigen herder en leeraar te verkrijgen, daar de gemeente benevens eene vrije woning voor den predikant als jaarlijksch tractement ingeteekend heeft ter somme van \$375.00. De Synode zeer waardeerende wat bedoelde gemeente gedaan had, oordeelt toch, na gehouden deliberatie het best te zijn dat aan genoemde gemeente geschreven worde, dat de Synode voor het tegenwoordige niet goed in haar voorstel treden kan. Genoemde gemeente vraagt handopening tot het beroepen van een leeraar, hetwelk verleend wordt.

ART. 61.

De gemeente Cleveland (Oostzijde), vraagt en verkrijgt eveneens handopening tot het beroepen van een herder en leeraar.

ART. 62.

Aangezien het Trusteeslid A. Riddering van Vriesland, Mich., dit jaar aftreedt, wordt een nieuwe kiezing gedaan en uit de stembriefjes blijkt dat A. Riddering met algemeene stemmen herkozen is.

ART. 63.

Aan de orde is de vraag: Hoe te doen met het saldo van het geld, dat vroeger voor Orange City gecolleet is? Het antwoord is: de reiskosten van den Afgevaardigde van Pella gaan er af en het overige wordt gestort in de kas der Em. Pred., Wed. en Weezen. Dit een en ander wordt vereffend.

ART. 64.

In betrekking tot de algemeene bepalingen waarvan de verzameling door de Synode ten vorigen jare aan eene comm. werd opgedragen, werd er nu eene andere commissie tot nazien en tot uitbrengen van Rapport benoemd. Deze commissie verlaat de Vergad. om na gedaan onderzoek haar Rapport voor de Synode te brengen.

ART. 65.

De Classis Illinois vraagt aan de Synode of leden die hunne kinderen niet ter catechisatie zenden, om onderwezen te worden, met kerkelijk moeten worden behandeld? De Synode antwoordt: ja, daarvan is reeds een vroeger algemeen besluit.

2) De Classis Illinois vraagt aan de Synode om uit te spreken: Wat *al* en *niet* tot geheime genootschappen behoort. Deze vraag komt hier naar aanleiding dat een lid eener gemeente ook lid was geworden van een werkman-vereeniging. De Vergadering oordeelt dat zulke vereenigingen doorgaans onchristelijk zijn en dat er daarom ernstig tegen zal worden gewaarschuwd in de gemeenten.

ART. 66.

ADMINISTRATIE-BOEKEN.

a) "Wachter": De boeken der "Wachter"-administratie worden nagezien. De ontvangst is \$1954.72; Uitgaaf \$1665.30; aan kas \$289.42 (van '80 \$285.06 plus het saldo tot 15 Juni '81 \$137.01.

b) Binnenlandsche Zending: Ontvangst \$1241.01; uitgaaf \$743.98; aan kas \$497.03.

c) Dollarfonds: Ontv. \$172.00 met de batige saldo's van vorige jaren en de interesten van afgeloste notes er bij \$415.19; uitgaaf \$286; aan kas \$629.19.

d) Studentenfonds: met wat aan kas was ontv., \$2728.48; uitg. \$1081.75; aan kas \$1664.73.

e) Schoolfonds: Met wat aan kas was ontv. 2693.08; uitg. \$1595.24; aan kas \$1097.84.

f) Kerkel. penningm.: Boek van Juni '80-81 uitg. \$16.76; ontv. 39.37; aan kas \$22.61.

g) Emeriti Pred., Wed. en Weezenfonds: Ontv. \$193.87; uitg. \$200.50, te kort \$6.63.

Al de genoemde fondsboeken nagezien en ook overeenkomstig het boek van controle goed bevonden.

ART. 67.

Daar Ds. Meinders als algemeene kerkel. penningm. aftreedt, heeft er op nieuw eene kiezing plaats. Uit de stemmen blijkt dat Ds. Meinders herkozen is.

ART. 68.

Ds. Broene deelt mede dat hij te veel arbeid heeft en bedankt daarom

voor de "Wachter"-administratie. Ofschoon de Vergadering Ds. Broene daarvoor gaarn behouden had, ziet zij zich toch wel genoodzaakt die bedanking aan te nemen. Uit de gehouden stemming voor "Wachter" administrateur wordt Broeder Pleune, ouderl. te Grand Rapids, aangewezen, die de benoeming aanneemt en bij welzijn de boeken aanvaarden zal met No. 26 a. s.

ART. 69.

Op voordracht van Ds. Broene wordt besloten dat de "Wachter" administrateur een jaarlijksch honorarium zal hebben van \$100.00.

ART. 70.

Ds. G. Broene maakt verder de opmerking dat door de wekelijksche uitgave van de "Wachter" de werkzaamheden van den Redacteur vermeerderd zijn en zijn salaris wel wat diende verhoogd te worden. De Vergadering hiervan overtuigd, verhoogt het salaris met \$50.

ART. 71.

De commissie voor het nazien van de verzamelde Algemeene kerkel. bepalingen, komt in de Vergad. en brengt haar rapport uit. Zij heeft genoemde bepalingen gelezen en goedgekeurd. De Synode bekrachtigd zulks en bepaalt om ze zoo spoedig mogelijk door den druk algemeen te maken met de Algem. bepalingen van deze Synode, benevens de kerkorde van Dordrecht en de Portacta van gen. Syn. van 1618-19. Hierbij werd tevens besloten, om de kosten der uitgave van bovenstaande

verzameling te nemen uit het Schoolfonds. Een en ander is opgedragen aan de comm. van uitgaaf van de Notulen dezer Verg.

ART. 72.

Zendel.-leeraar T. v. d. Bosch stelt voor om een fonds op te richten voor de Bijbelverspreiding onder de Heidenen. Na eenige bespreking wordt tot de oprichting van genoemd fonds besloten en meteen dat het zal beheerd worden door de Syn. comm. Ds. Frieling te Muskegon Penningm. Broeder T. v. d. Bosch stort in genoemd fonds \$100.00.

ART. 73.

Instructie van de gem. Spring Str., Grand Rapids. In welken weg kan onze Kerk leeraren beroepen uit de Ref. Church? Na bespreking wordt besloten, dat gemeenten met advies der Classes leeraren mogen beroepen, indien bedoelde leeraren de begeerte te kennen geven om tot onze Kerk over te komen. Hebben zij vroeger bij onze Kerk gediend, dan zullen zij over hun heengaan voldoening geven en met anderen die niet bij onze Kerk geweest zijn zich onderwerpen aan een onderzoek aangaande Rechtzinnigheid.

ART. 74.

De vraag is aan de orde: Hoe zullen wij de verste gemeenten het best te gemoet komen ten opzichte van de reiskosten? Er wordt gevraagd hoeveel de gezamentlijke reiskosten zijn? Antw. \$279.67. Nu wordt voorgesteld en aangenomen, dat iedere vertegenwoordigde ge-

meente \$10.00 en vijf grootere gemeenten \$11.00 reiskosten zullen storten. Dit geschiedt, en nu krijgen alle gemeenten al de reiskosten terug behalve de zoo even gestorte som. Aan de niet vertegenwoordigde gemeenten zal van dit Synodaal besluit behoorlijk kennis gegeven worden en daarbij dat, wanneer zij volgens zonder voldoende redenen in gebreke blijven afgevaardigden te zenden, zij toch de algem. reiskosten der Synode mede zullen helpen dragen.

ART. 75.

Ds. L. Rietdijk wordt als controleur herbenoemd.

ART. 76.

Er wordt voorgesteld om gedurende de zittingen der Syn. Vergad. vervolgens niet te rooken, omdat sommigen er last van hebben en degenen die het doen het ook gemakkelijk gedurende de zittingen kunnen laten; dit voorstel wordt bij acclamatie aangenomen.

ART. 77.

Rev. J. R. Cooper richt een toespraak tot de Vergadering, waarin ZEerw. zijne erkentelijkheid uitdrukt wegens het genot door hem in het samenzijn met de broederen gesmaakt.

ART. 78.

Het wordt voorgesteld, aangenomen en aan Ds. L. Rietdijk — die D. V. e. k. Rustdag te Grand Rapids, gem. Spring Str. prediken zal — opgedragen, om een woord van erkentelijkheid tot de gemeente te

richten namens de Synode van wege de gastvrije opname en het gul ont-haal van de Afgevaardigden be-wezen.

ART. 79.

Daar er geene zaken meer ter be-handeling waren, richt de Praeses ten slotte namens de Verg. een er-kentelijk woord tot den Eerw. Do-cent voor 't advies en den bereidwil-ligen bijstand, waarmede ZEw. de Verg. gediend had; aan den Vice Praeses voor zijne broederlijke hulp en toegenegenheid, aan den Praeses, als jongere broeder, welwillend be-wezen; aan den Scriba voor zijne getrouwe uitoefening van het hem door de Vergad. opgedragen dienst-werk; aan den broeder afgevaardig-de der Classis Hackensack, J. R. Cooper, in wiens tegenwoordigheid en vriendschappelijk samenzijn de

Vergad. zich had mogen verheugen. Aan ZEerw. wordt opgedragen aan zijne Kerk de hartelijke broedergroe-te en heilbede der Synode over te brengen; voorts aan de geheele Vergad. een woord van dank voor de broederlijke liefde, gulheid en medewerking in de behandeling van eenige zaken. Met dankzegging aan God voor Zijne bewezene goedertie-renheden, Zijne bestendige tegenwoordigheid in 't midden Zijner Kerk en voor de zegeningen in dit broederlijk zamenzijn geschonken, met verdere aanbeveling aan Zijne liefde en trouw, genade en bescher-ming, om Christus' wil, wordt de Verg. gesloten, na het zingen van Ps. 134: 3.

L. RIETDIJK, Praes.

G. HEMKES, Scriba.

BIJLAGE I.

VERSLAG VAN DE SYNODALE COMMISSIE.

Aan de Eerw. Synode der Holl. Chr. Geref. Kerk, te houden te Grand Rapids, Mich., 15 Ju-ni, e. v. d. 1881.

DEERW. BROEDERS IN DEN HEERE!

Door dezen wenscht uwe Synoda-le Commissie het navolgende ter Uwer kennis te brengen.

1) Dat de schriftelijke correspon-dentie met de Buitenlandsche Ker-ken (met name de Chr. Geref. Kerk

in Nederland, de Geref. Kerk in Afrika, de Oud Geref. Kerk in Oost-friesland en Graafschap Bentheim en der Frei Evangelisch Kirche Deutschlands) onderhouden is.

2) Dat in die correspondentie met een kennis gegeven werd van de Naamsverandering onzer Kerk, wel-ke verandering gunstig opgevat en als kennisgeving aangenomen werd niet alleen bij de Buitenlandsche Kerken, maar ook bij de True Dutch

Ref. Prot. Church in het Oosten der Vereen. Staten.

3) Dat er een kerkelijk schrijven kwam van de Oud Geref. Kerk in Oostfriesland en Bentheim, welk schrijven van den navolgenden inhoud is brief.

4) Dat er brieven bij de Syn. Comm. inkwamen van Ds. Baron, den kerkeraad der Holl. Chr. Geref. Gem. te Pella en van de Classis Iowa, inhoudende een met vele redenen omkleed eenparig verzoek om losmaking van Ds. Baron van genoemde gemeente te Pella — en ook een verzoek om het emeritaat te verleenen aan Ds. Baron van wege zwakheid. De Synod. Comm. oordeelde, dat het naar gegeven omstandigheden best zou zijn, dat de Classis Iowa er toe overging om het eerste verzoek uit te voeren; maar aangaande het tweede verzoek was haar oordeel, dat naardien onze Kerk zoo weinig arbeidskracht heeft en ons het onbekwaam zijn van Ds. Baron voor den dienst, nog niet klaar genoeg gebleken is, en omdat het verleenen van het Emeritaat buiten de bevoegdheid der Synod. Comm. ligt, zoo was haar oordeel dat de comm. zich daarmede niet kon inlaten dan alleen in zoo verre dat het van wege de comm. mede een onderwerp ter behandeling zou worden in Uwe geachte Vergadering.

5) Dat er verder een schrijven in-

kwam van den kerkeraad der genoemde gemeente te Pella inhoudende een verzoek om raad en bericht hoe die gem. te doen had in het zenden van Afgevaardigden naar de Synode te Grand Rapids, Mich., 15 Juni, '81, aangezien de gem. die groote kosten volstrekt niet zou kunnen dragen. Omdat er in betrekking tot de gem. Pella nog veel op de Vergadering te behandelen zou zijn was het oordeel Uwer comm. dat Pella in ieder geval een brief zou zenden met nauwkeurige opgave van den toestand der gemeente.

6) Dat van het besluit uwer Vergad. Juni '80, Art. 51 in zake "Buitenlandsche Zending" aan de Zending's Comm. der Chr. Geref. Kerk in Nederland is kennis gegeven, hetwelk den broederen aldaar tot blijdschap verstrekte. Ook is er gevraagd naar een kleine tak op het Zending'sveld passend voor onze Kerk. Op die vraag optvingen we nog geen antwoord en zal misschien moeilijk te beantwoorden zijn, aangezien wij geen jaarlijksche som voor vast konden bepalen.

K. VAN DEN BOSCH, Praeses,
R. T. KUIPER,
G. HEMKES, Scriba.

Grand Rapids, 16 Juni, 1881.

Antwoord, later ontvangen, van het Moderamen der Zending's Commissie in Nederl. is als volgt:

BIJLAGE II.

AAN DE EERW. SYNODALE COMMISSIE VAN DE HOLL.
CHRIST. GEREFORM. KERK IN AMERICA.

EERWAARDE BROEDERS!

Het Moderamen van de Zendings Commissie onzer Kerk heeft met belangstelling kennis genomen van uw schrijven, gedateerd 5 Mei jl. De instemming uwer Kerk met onze Zending en de aanbieding van hulp tot ondersteuning van onzen arbeid in de Heidenwereld, was de broeders recht aangenaam. Uwe hulp van f 600-1000 acht het Moderamen niet gering, en gaarne zal aan uw voorstel voldaan worden om aan Uwe Kerk een afzonderlijk takje onzer Zending te geven. Daar evenwel het Moderamen hierover niet beschikken kan, maar dit aan de Vergadering der Zendings Commissie moet overlaten, zoo kan het u geen definitief antwoord geven. Gij kunt evenwel, Waarde Broeders, uwe Synode, die 15 Juni te Chicago staat gehouden te worden, verzekeren dat de Zendings Commissie, die D. V. 28 Juni te Apeldoorn vergadert, ten volle bereid zal zijn uwe Kerk eenig aandeel in ons Zendingswerk te geven. —

Met toebidding van 's Heeren licht en genade ook over de Synodale Vergadering uwer Kerk, mede namens het Moderamen van onze Zendings Comm.

Uw liefh. Br. in Christus,

J. H. DONNER,
Zendings-director.

Leiden, 3 Juni, 1881.

WAARDE BR. IN CHRISTUS!

Een enkel woord om u kennis te geven dat ik de wissels, te samen f 2346.00, in goede orde ontvangen heb, voor de wissels voor de Zending ook het geld reeds ontvangen heb. —

Hoe heeft uwe Kerk ons verrast en verblijd, het is ons bij het klimmen onzer uitgaven eene beduidende hulp. — Onze derde Zendeling, David Huysing, heeft zijn eind-examen gedaan, en zal D. V. in Nov. geordend worden, en in Jan. '83 uitgaan; hij zal Haan te Batavia tot hulp worden toegevoegd. — De bladen zullen u weldra mededeelen wat er op de Zendingsraa. te Apeldoorn besloten is.

Binnen eenige dagen ontvangt uwe Synodale Commissie het officieele antwoord.

Gegroet in onzen Heer van uwe
U liefh. Br. in Chr.

J. H. DONNER.

Leiden, 16 Juli, 1881.

BIJLAGE III.

AAN DE WELEERW. SYNODE DER HOLL. CHRISTELIJKE
GREF. KERK IN N. AMERICA.

GEL. BROEDER IN DEN HEERE JEZUS
CHRISTUS!

*Genade en vrede worde U en ons ver-
menigvuldigd!*

Aan de ondergeteekenden, Praeses en Scriba onzer laatstgehoudene Classicale Vergadering, werd het opgedragen een zusterlijk schrijven aan U te richten, van welken last wij ons op de volgende wijze ontledigen:

De Classis heeft met dank en blijdschap ontfangen het schrijven uwer Synodale Commissie. Ze heeft daaruit de naamsverandering uwer Kerk vernomen, waartoe ze van harte geluk en zegen wenscht; ze heeft tevens daaruit gezien dat de Kerk der Heeren bij U bloeit en toeneemt en dit verblijdde haar ten allereerste. God is goed. Hij vergeet niet Zijn veracht volk. Ook wij hebben dit ervaren, vooral ook nog nu bij het oprichten onzer Theol. School. Tot hiertoe heeft de Heere ons ook in dezen geholpen. De harten wierden geneigd ook in Duitschland, doch vooral in Nederland, zoodat wij met toereikende middelen beginnen konden. Tot hiertoe zijn wij geholpen van God en van Zijn volk. Wij hebben echter nog groote, groote behoeften! Voor ons ligt het groote Duitschland, vol van ongeloof, verwarring; vooral op kerkelijk gebied, zonde en goddeloosheid. Zien we op ons zelve, dan worden wij ge-

dropen uit te roepen: "In ons is geene kracht tegen deze groote menigte, die tegen ons komt." Onze oogen moeten noodzakelijk gericht zijn op Hem, die gezegd heeft: "Vreest niet gij klein kuddeken, want het is uws Vaders welbehagen ulieden het Koninkrijk te geven."

Zal onze Kerk iets uitrichten in Duitschland, en zal ze zelve eene toekomst hebben, dan moeten wij Evangelisatie-stations oprichten in Duitschland. Dit echter, Gij weet het, kost geld. Zondet hulp van buiten is dit voor ons schier onmogelijk. Men begint ons echter ook in dezen te steunen. In de "Deutsch Reformiste Kirche" in N. Amerika, begint men zich deze zaak aan te trekken en ook reeds te collecteren voor dit doel. God moge de harten verder reigen! Broeders! zijn wij niet elkander de naasten? Gelijken onze Kerken niet op elkander als twee tweelingzusters? In *alles, alles* stemmen wij volkomen overeen. Steunt ons met Uwe gebeden! hebben wij geen recht om zoo te verzoeken? Steunt ons met uwe gaven! durven wij dit laatste er niet vrijmoedig bijvoegen? Wij weten, Gij hebt hetzelfde werk wat wij hebben; wij weten, ook daar gaat het niet zonder geld, even als ook hier. Gij zijt echter meer bedeed met stoffelijke middelen dan wij. Gij erkent het zelve; Gij bewijst het met Uwe

heden ten goede van het Godsrijk. Broeders! indien Gij kunt, helpt ons! Ook de geringste gave zal ons welkom zijn.

De God aller genade zij verder met U en met ons. Hij stelle Uwe Kerk verder als eene stad op eenen berg, en breide ook ons Kerkje uit,

opdat velen ook onder hare schaduw toevlucht kunnen nemen!

Uwe, U in het geloof liefhebben-
de broeders,

L. STROEVEN, Praeses.

W. R. SMIDT, Scriba.

Bunde, Uelsen; 27 April, 1881.

BIJLAGE IV.

VERSLAG DER GEMEENTE ROCHESTER, N. Y.

RESORTEERENDE ONDER DE CLASSIS
HUDSON, DER HOLL. CHRIST. GE-
REF. KERK, N. AMERIKA.

*Aan de Eerw. Synodale Vergade-
ring der Kerk Christi, te houden
den 15 Juni, 1881 en volgende
dagen te Grand Rapids, Mich.*

EERW. BROEDEREN IN ONS VERHEER-
LIJKT-HOOFD, HEIL!

Het is ruim 4 jaren geleden, dat br. Ds. J. Noordewier ons bezocht en enkele malen ons het Evangelie der genade Gods in Christus verkondigde; andere leeraren onzer Kerk als Ds. W. H. van Leeuwen, wijlen Ds. D. J. v. d. Werp en Ds. L. Rietdijk, waren reeds vroeger hier voorbereidend werkzaam geweest; doch des Heeren tijd was nu een klein getal te vereenigen, en l.l. Pinkstervan 4 jaren geleden, betrokken wij een gehuurde oude kerk, zeer onge-
schikt gelegen. Na ons als gemeente

aangeboden te hebben, zond Uew. Vergadering in 1877 Ds. L. Rietdijk, welke hier onder des Heeren zegen arbeidde, ons met 17 leden, zoo man-
nen als vrouwen, georganiseerd en op zuivere Geref. grondslagen op Zondag den 16 Sept. als gemeente bevestigd heeft, besluitende 's avonds zijn gewichtvol werk, predikende over Jud. 21a: *Bewaart uzelf in de liede Gods.*

Gedurig hebben wij prediking, be-
dijning der H. Bondzegelen enz. gehad van de leeraren onzer Clas-
sis, als van de Eerw. Broederen uit het Westen. Overigens vergaderde deze kleine gemeente geregeld, en werd gesticht, met middelen daar-
de Heere genadig in voorzag, en, zoo bestendig betuigd wordt, niet zonder zegen voor het volk des Heeren, evenwel niet zonder strijd in en uit-
wendig; aanwinnen en verliezen, zoo als het gewoonlijk gaat, maar deze

rookpilaar in de woestijn der wereld opgekomen, berookt met mirre en wierook, en allerlei poeder des kruideniers, hield de Heere zichtbaar staande, Spr. 3: 6.

Het oordeel was soms zeer onderscheiden, de meesten onzer dachten eerst een leeraar, dan een eigen kerk; maar Gods gedachten waren anders, zoodat de zaak op eenmaal omkeerde, tijdens Ds. T. van den Bosch ons bediende; na tweemaal te vergeefs een roeping uitgebracht te hebben, werd het nu eerst een kerk; (maar hoe?) klein in getal en gering in middelen; maar, als God werkt, wie zal het keeren? Dienzelfden avond kwam de inteekening voor dit doel bij de aanwezigen op \$500; dat was weer een wolkje als eens mans hand, en zichtbaar had de Heere een eigendom zeer goed gelegen voor ons bewaard, en werd dit gekocht beneden de waarde. Lot groot 40x147 met huisje en schuur aan een achterstraat, juist naar onze behoefte voor de leden van buiten de stad; zoo twee toegangen voor en achter. Nu was de Heere zichtbaar aan het werk, niet alleen bovengemelde \$500 van leden en vrienden, maar ook werden dezelve nog gewillig gemaakt meer dan die som aan te brengen met vrijwilligen arbeid en vernieuwde giften, en tot roem van Gods ontferming, werd er geen hamerslag van twist gehoord, en veler harten van nabij en van verre werden bewrocht, zoodat de zegen in broederlijke liefde van onderscheidene gemeenten, opgewekt door

aanbeveling, van de Eerw. Synode en Classis, werd ons tot dit doel toegezonden; door Ds. G. Broene, Gem. Roseland \$14.25; Boston, vrienden \$17; Ds. Meinders, gem. South Holl. \$9.35; Ds. Rietdijk, gem. Paterson, \$45.50; Ds. van der Vries, gem. Grand Haven, \$13.80; Ds. Kuiper, gem. Graafschap, \$31.80; br. H. Veldman, gem. Grand Rapids, East Street, \$14; br. J. Gelock, gem. Grand Rapids, Spring Street, \$41.06; dezelfde gemeente Kelloggsville \$8.20; Ds. van den Bosch, gem. Chicago, \$12.70; Ds. Hemkes, gem. Vriesland, \$25; nog persoonlijk van Ds. de Baun en Ds. Greve elk \$5; te zamen \$242.66; dan hebben wij nog ontvangen in particuliere giften, van vrienden buiten onze gemeente in deze omgeving \$340.04; in geld, te zamen ontvangen \$1082.70.

De uitgaven in alles voor bouwen der kerk, verplaatsen, vernieuwen en vergrooten van huis en schuur, met inbegrip van een nieuw *Furnis* ter verwarming van \$120.00, en betaling van de reeds verloopen intrest op het nog openstaande kapitaal van \$1500. Was de uitgave van bovengemelde som tot op heden \$1779.23; hierin is ook gebruikt, na gewone kerkelijke uitgave, het overschot der gewone kerkelijke collecte enz. De eigendoms waarde der gemeente aan men schatten op \$4,000. Dit werk is geschied en het is een wonder in onzer en veler oogen. Gods hand doet krachtige daden.

Gas ledental heeft lang gestaan op

11, 11 mens 32 communicanten; 1 lid
 overleden, 3 op belijdenis aangeno-
 men, 5 kinderen overleden, 6 gebo-
 ren, 4 gedoopt, 2 nog bij de eerste
 opleggenheid. De godsdienstige ver-
 gaderingen zoowel als de catechisa-
 tien worden behoorlijk bezocht en
 men is verplicht gedenksteen op
 te plaatsen, en in ootmoedige dank-
 baarheid te erkennen de verbeurde
 weldadigheden Gods aan ons onwaar-
 digen bewezen. Groot blijft hiertoe
 de behoefte aan een ruime uitstor-
 ning des H. Geestes, en in de gunst
 van Heeren een geordende arbeider
 in dezen wijngaard, waartoe dan ook
 men onder biddend opzien tot den
 Heere aanvankelijk begonnen is,

opdat verder de man der keus ook
 de man des raads moge zijn, in de
 hoop dat de Koning Zijner duurge-
 kochte gemeente, de Heere des wijn-
 gaards, tot denzelve moge zeggen:
 Ga, en wat recht is zal Ik u geven,
 als zegen van boven, en arbeiders-
 loon, bedienende het Evangelie ook
 van hetzelfde te leven. Gods onmis-
 bare zegen ruste op uwe Vergade-
 ring en op geheel het erfdeel des
 Heeren, is de wensch en bede der be-
 weldadigde gemeente.

Ouderlingen. Diakenen.

J. DE WITTE, J. H. ZINNEVILLE,
 H. J. PIEK, A. JANSEN,
 H. DE JONGH, Scriba.